

Informácia o výsledkoch kontroly vybraných druhov osobných ochranných prostriedkov

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dohľadu nad trhom vykonala kontrolnú akciu zameranú na dodržiavanie požiadaviek a postupov posudzovania zhody vybranej sortimentnej skupiny osobných ochranných prostriedkov (ďalej len „OOP“), a to konkrétne bezpečnostnej obuvi s tužinkou (ďalej len „bezpečnostná obuv“). Hlavným cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť povinnosti hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú na trh alebo sprístupňujú na trhu SR OOP v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2016/425 o osobných ochranných prostriedkoch a o zrušení smernice Rady č. 89/686/EHS (ďalej len „Nariadenie (EÚ) č. 2016/425“) v nadväznosti na zákon č 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 56/2018 Z. z.“).

OOP vo všeobecnosti musia byť pre používateľa bezpečné a musia chrániť nositeľa. Na trhu majú byť spotrebiteľom ponúkané iba OOP, ktoré sú v úplnom súlade s nariadením (EÚ) č. 2016/425 a spĺňajú uplatniteľné základné požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia podľa platných európskych harmonizovaných noriem. Technické požiadavky pre bezpečnostnú obuv sú zahrnuté v harmonizovanej technickej norme STN EN ISO 20345 Osobné ochranné prostriedky. Bezpečnostná obuv.

Bezpečnostná obuv je so zabudovanými bezpečnostnými prvkami chrániaca používateľa pred zrazeniami, ktoré sa môžu vyskytnúť pri nehodách. Bezpečnostná obuv má tužinky skonštruované tak, aby poskytovali ochranu proti silnému nárazu minimálne 200 J a proti tlaku minimálne 15 kN. Predmetom kontroly bola bezpečnostná obuv triedy 1, ktorá je vyrobená z usne a iných materiálov s výnimkou celogumovej alebo celopolymérovej obuvi. Bezpečnostná obuv patrí medzi OOP kategórie II.

Obsah kontroly

SOI vykonala kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z príslušných platných právnych predpisov. Išlo najmä o kontroly skutočných vlastností bezpečnostnej obuvi, t. j. jej bezpečnosti. Súčasťou kontroly bola aj kontrola dodržiavania ostatných základných požiadaviek, ktoré musia byť splnené pred uvedením daného druhu bezpečnostnej obuvi na trh Slovenskej republiky. Išlo o kontrolu požiadaviek na označovanie, kontrolu EÚ vyhlásenia o zhode, technickej či sprievodnej dokumentácie, akou je napr. návod na používanie s požadovanými bezpečnostnými informáciami a upozorneniami.

Požiadavky na označovanie povinnými údajmi bezpečnostnej obuvi

Bezpečnostná obuv musí byť v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 2016/425 viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- menom výrobcu (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou značkou) a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať, alebo jeho autorizovaného zástupcu v Európskej únii,
- menom dovozcu, ak existuje (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou značkou), a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať,
- označením CE v správnom tvare,
- typovým číslom, číslom šarže alebo sériovým číslom, alebo akýmkoľvek iným prvkom,

- ktorý umožní jej identifikáciu,
- odkazom na príslušné použité harmonizované normy.

Bezpečnostná obuv sa musí v zmysle STN EN ISO 20345, okrem povinných údajov podľa Nariadenia (EÚ) č. 2016/425, označiť **trvalo a viditeľne** nasledujúcimi informáciami:

- veľkosťou,
- rokom výroby,
- symbolom, resp. symbolmi zodpovedajúcimi poskytovanej ochrane, a kde je to vhodné aj zodpovedajúcou kategóriou.

Sprievodná a technická dokumentácia

Predmetom kontrolnej akcie bola sprievodná a technická dokumentácia:

- EÚ vyhlásenie o zhode,
- časť technickej dokumentácie (v odôvodnených prípadoch), a to najmä protokoly o skúškach preukazujúce plnenie požiadaviek v zmysle platných harmonizovaných technických noriem, podľa ktorých bola zhoda výrobku zo strany výrobcu posúdená.

Poznámka

V súlade s Nariadením (EÚ) č. 2016/425 musí byť každý OOP sprevádzaný EÚ vyhlásením o zhode alebo v sprievodnej dokumentácii musí byť uvedená internetová adresa, na ktorej je EÚ vyhlásenie o zhode dostupné. EÚ vyhlásenie o zhode musí obsahovať minimálne predpísané údaje stanovené v prílohe č. IX Nariadenia (EÚ) č. 2016/425.

Bezpečnostné požiadavky

V rámci kontrolnej akcie boli odobraté vzorky bezpečnostnej obuvi sprístupňovanej na trhu SR na posúdenie jej bezpečnosti a súladu s predpísanými technickými požiadavkami. Skúšky vzoriek boli vykonané v akreditovanom laboratóriu.

Výsledky kontrolnej akcie

Kontrola bezpečnostnej obuvi prebiehala nie len na národnom trhu SR, kde okrem kamenných predajní boli kontrolované aj internetové obchody, ale aj pri jej vstupe na jednotný trh EÚ (kontrola na hraniciach).

1. Kontrola OOP pri ich vstupe na jednotný trh Európskej únie

Orgány zodpovedné za kontrolu vonkajších hraníc pozastavia prepustenie výrobku do voľného obehu na trhu EÚ, ak pri vykonávaní kontrol dospejú k zisteniu, že dovezený výrobok predstavuje vážne riziko pre zdravie, bezpečnosť alebo k výrobku nie je pripojená požadovaná dokumentácia alebo nie je označený v súlade s príslušnými predpismi. O každom pozastavení colné orgány bezodkladne informujú SOI, ako orgán dohľadu nad trhom, prostredníctvom colných hlásení.

Pri kontrole dovážaných výrobkov z tretích krajín spolupracovala SOI s Finančným riaditeľstvom SR, sekciou colnou v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene a smernice 2004/42/ES a nariadení č. 765/2008 a (EÚ) č. 305/2011. V rámci spolupráce bol vytvorený rizikový profil na hlásenie dovozu bezpečnostnej obuvi, ktorá bola predmetom kontroly. Počas sledovaného obdobia colné orgány neevidovali žiadne hlásenie v súvislosti s bezpečnostnou obuvou.

Z uvedeného možno konštatovať, že bezpečnostná obuv je distribuovaná na trh SR z iných členských štátov EÚ.

2. Kontrola na vnútornom trhu

V sledovanom období vykonala SOI kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov, vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre danú sortimentnú skupinu OOP, čo sa týka označovania povinnými údajmi, sprievodnej a technickej dokumentácie v **104 prevádzkových jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené v **35 PJ**, čo predstavuje **34 % kontrol s nedostatkom**.

Z celkového počtu kontrolovaných PJ boli kontroly vykonané v 95 kamenných PJ a 9 elektronických obchodoch. Z toho jedna kontrola bola vykonaná u hospodárskeho subjektu v pozícii výrobcu a ostatné kontroly boli vykonané u hospodárskych subjektov v pozícii distribútora (pozn.: pod pojmom distribútor sa v zmysle platnej legislatívy rozumie aj predávajúci).

Celkovo bolo prekontrolovaných **234 druhov** bezpečnostnej obuvi, pričom nedostatky boli zistené u **59 druhov** celkovej hodnoty **12 425,00 €**, čo predstavuje **25 %**. Každý **4 druh** kontrolovanej bezpečnostnej obuvi tak nebol v súlade s určitou stanovenou požiadavkou.

Najpočetnejším zisteným nedostatkom pri kontrolách bolo, že EÚ Vyhlásenie o zhode nesprevádzalo výrobok, resp. chýbal odkaz, na ktorom je toto možné dohľadať. Tento nedostatok bol zistený u **37 druhov**. Ďalšími nedostatkami s vysokým výskytom boli:

- chýbajúce označenie o výrobcovi s adresou (23 druhov),
- EÚ Vyhlásenie o zhode nebolo v súlade s predpísanými požiadavkami (12 druhov),
- chýbajúce označenie o dovozcovi s adresou (8 druhov).

Z **234** kontrolovaných druhov bol u **223 druhov** bezpečnostnej obuvi výrobcu so sídlom v **Európskej únii**, pričom nedostatky boli zistené pri **48 druhoch**, čo predstavuje **21,5 %**. Zvyšných **11 druhov** malo výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, t. j. išlo o výrobky z tzv. **tretích krajín**, pričom **nedostatky** boli zistené u všetkých **11 druhov**, čo predstavuje **100 %**.

V prípade zistených nedostatkov bolo v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z. umožnené kontrolovaným osobám prijať nápravné opatrenia alebo boli uložené priamo povinné opatrenia. Cieľom opatrení je zabezpečiť, aby sa na trhu sprístupňovali len výrobky, ktoré sú v úplnom súlade s predpísanými požiadavkami platných právnych predpisov, v tomto prípade v súlade s Nariadením (EÚ) 2016/425 a zákonom č. 56/2018 Z. z.

Tabuľka č. 1 – Prehľad zistených nedostatkov bezpečnostnej obuvi

Zistené nedostatky	Počet druhov
Chýbajúce označenie CE	1
Chýbajúce označenie o výrobcovi s adresou	23
Chýbajúce označenie o dovozcovi s adresou	8
Chýbajúce označenie typovým číslom	6
Chýbajúce označenie číslom normy	3
Chýbajúce označenie veľkosti	2

Chýbajúce označenie úrovňou ochrany	3
Chýbajúce označenie rokom výroby	4
EÚ vyhlásenie o zhode	-
nesprevádzalo výrobok/ chýbal odkaz	37
nebolo v súlade s predpísanými požiadavkami	12
Technická dokumentácia	-
počet druhov, pri ktorých bolo požadované túto predložiť	29
nebola predložená	6
nebola kompletná	0
výrobky uvedené na trh v súlade so smernicou 89/686/EHS	6

Poznámka

Niektoré druhy bezpečnostnej obuvi vykazovali viac ako jeden nedostatok.

Kontrola bezpečnosti

V rámci kontroly odobrali inšpektori SOI celkovo **8 druhov** bezpečnostnej obuvi z priamej ponuky pre spotrebiteľa na overenie jej bezpečnosti a zhody s predpísanými technickými požiadavkami.

V rámci technického posúdenia sa overovalo, či deklarované vlastnosti, ako sú odolnosť proti nárazu, odolnosť proti tlaku, a v niektorých prípadoch aj odolnosť proti prepichnutiu, zodpovedajú skutočnosti, a či sú v súlade so stanovenými požiadavkami podľa príslušnej harmonizovanej normy.

Výsledky skúšok preukázali, že **7 druhov** spĺňalo požiadavky v skúšaných parametroch. V **1 prípade** však bezpečnostná obuv nesplňala ani jeden z deklarovaných bezpečnostných parametrov. Takýto výrobok predstavuje pre spotrebiteľa vážne riziko ohrozenia bezpečnosti a zdravia užívateľa, a ide o nebezpečný výrobok.

Poznámka

Pri jednom druhu, ktorý prešiel výsledkami testovania na vybrané parametre ako vyhovujúci, bolo zistené, že na tento druh predložila kontrolovaná osoba falošné certifikáty. SOI v prípadoch, u ktorých nadobudne podozrenie, že môže ísť o falzifikáty povinnej časti technickej dokumentácie, kontaktuje priamo príslušnú notifikovanú osobu za účelom overenia jej pravosti, tak ako v tomto prípade.

Záver

Výsledky kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov preukázali, že každá piata kontrolovaná bezpečnostná obuv nebola v súlade so stanovenými požiadavkami. Vzhľadom na to, že tento druh výrobku je primárne určený na priamu ochranu užívateľa, resp. na zníženie možného rizika poranenia, ide o veľmi negatívne zistenie. Jedným z najčastejších faktorov, prečo tieto výrobky nie sú v súlade s predpísanými požiadavkami, je neznalosť, resp. nesprávna aplikácia príslušnej legislatívy.

Možno konštatovať, že pôvod výrobkov mal preukázateľný vplyv na plnenie si povinností výrobcov v zmysle príslušnej legislatívy v skupine osobných ochranných prostriedkov

vzhľadom na to, že zastúpenie výrobkov s nedostatkom bolo u výrobcov z EÚ na úrovni **21,5 %** , pričom v prípade výrobcov mimo EÚ na úrovni **100 %**.

V rámci kontroly prebiehalo overovanie deklarovaných vlastností výrobkov, ako sú odolnosť proti nárazu, odolnosť proti tlaku a odolnosť proti prepichnutiu, v príslušnom akreditovanom skúšobnom laboratóriu, a to na základe odberu vzoriek výrobkov dostupných v priamej ponuke pre spotrebiteľov. Výsledky skúšok preukázali, že 1 druh bezpečnostnej obuvi nespĺňa základné požiadavky na bezpečnosť v zmysle STN EN ISO 20345, ktorá stanovuje základnú technickú špecifikáciu, ktorú musí každá bezpečnostná obuv, ktorá bola predmetom kontrolnej akcie, spĺňať.

Osobné ochranné prostriedky, vzhľadom na účel ich použitia a hlavnej funkcie, ktorú majú plniť, patria medzi výrobky, pri ktorých je nevyhnutné riadne dodržiavanie stanovenej legislatívy zo strany ich výrobcov. Preto SOI bude preverovať plnenie jej dodržiavania vo vzťahu aj k ostatným druhom osobných ochranných prostriedkov určených pre spotrebiteľa v rámci svojej kontrolnej činnosti v nasledujúcom období.